

CYFARFOD	Cabinet
DYDDIAD	7 Mehefin 2016
TEITL	Asesiad Llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
PWRPAS	Trafodaeth ar ffiniau'r ardaloedd llesiant
AWDUR	Y Cyngorydd Dyfed Edwards
SWYDDOG CYSWLLT	Geraint Owen, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol

1. DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL (CYMRU) 2015

- 1.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ymwneud â datblygu cynaliadwy ac yn rhoi gofyn statudol ar fyrddau gwasanaethau cyhoeddus i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol eu hardaloedd.
- 1.2 Rhestrir pedwar aelod statudol o'r byrddau uchod yn adran 29 y Ddeddf sef yr awdurdod lleol, y bwrdd iechyd lleol, yr awdurdod tân ac achub ar gyfer yr ardal a Chyfoeth Naturiol Cymru,
- 1.3 Rhaid i bob bwrdd gwasanaethau cyhoeddus baratoi a chyhoeddi asesiad o gyflwr economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol llesiant ym mhob cymuned ac yn yr ardal gyfan ddim hwyrach na blwyddyn cyn cyhoeddi ei gynllun llesiant lleol.
- 1.4 Mae'n rhaid i'r asesiad llesiant adnabod cymunedau daearyddol ar lefel is awdurdod o fewn ardal gyffredinol y bwrdd. Bwriad adnabod ardaloedd llai ydy cydnabod ymdeimlad o hunaniaeth o fewn cymunedau hyn a dangos gwahaniaethau rhwng ardaloedd.
- 1.5 Ni ddylid colli golwg ar bwrpas y Ddeddf yn syml sef gosod gofyn statudol ar gyrrff unigol a byrddau gwasanaeth cyhoeddus i wella lles eu hardaloedd a hynny mewn modd cynaliadwy.
- 1.6 Y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus fydd yn penderfynu'n derfynol ar nifer a siâp yr ardaloedd yn dilyn ymgynghori'n statudol ar yr Asesiad Drafft. Ond mae disgwyl i bob bwrdd gysylltu'n eang efo'r partneriaid a budd ddeiliaid eang iawn wrth fynd at y gwaith.
- 1.7 Gall y Cabinet wneud awgrym i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ynglŷn ag ardaloedd posib. Ond bydd rhaid i'r Bwrdd ddod i'w gasgliad gan gyfarch gofynion y Ddeddf a'r gofynion statudol sydd ynglŷn â'r modd mae'n dod i gasgliad.

2. YSTYRIAETHAU

- 2.1 Ystyriwyd nifer o ffactorau wrth geisio adnabod yr ardaloedd daearyddol posib llai hyn megis:
 - Hunaniaeth yr ardal
 - Maint a phoblogaeth yr ardal

- Nifer yr ardaloedd o fewn un asesiad
- Ystyriaethau casglu data
- Ydy'r union 'ardal' mewn defnydd mewn meysydd eraill
- Prif ganolfannau gwasanaeth
- Ydy'r ardal yn gwneud synnwyr i sut mae pobl yn byw

3. Y CYNNIG

3.1 Er bod nifer o opsiynau wedi'u hystyried, opsiwn 8 ardal a gyflwynwyd yn gyntaf i'r Fforymau Ardal ac yna yn fwy eang i gynghorau cymuned, tref a dinas â thrigolion Gwynedd drwy ymarferiad ymgysylltu ar lein.

3.2 Mae'r cynnig o 8 ardal (**Atodiad A**) yn seiliedig ar brif drefi Gwynedd sef:

- Y Bala
- Bangor
- Caernarfon
- Dolgellau
- Ffestiniog
- Llŷn
- Porthmadog
- Tywyn

3.3 Ar sail y gwaith cychwynnol, ymddengys mai'r opsiwn hwn yw'r cynnig gorau o ran cydnabod hunaniaeth ardaloedd, casglu data yn ogystal â rhoi cyfle i adnabod y gwahaniaethau rhwng ardaloedd.

4. YMARFERIAD YMGYSYLLTU

4.1 Anfonwyd gwybodaeth am y cynnig 8 ardal at bob cyngor cymuned tref a dinas ar 9 Mai er mwyn cyfarfod ag amserlen y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n cyfarfod ar 17 Mehefin.

4.2 Lluniwyd holiadur ar-lein hefyd ar gyfer sylwadau gan drigolion Gwynedd. Fel rhan o'r cynllun cyfathrebu i hyrwyddo'r ymarferiad:

- Cyhoeddwyd datganiad i'r wasg i hyrwyddo'r ymarferiad a chyfeirio trigolion i'r ymarferiad ar wefan y Cyngor a wnaeth arwain at sylw yn y Daily Post (17 Mai), Herald (18 Mai), Cambrian News (19 Mai) a'r Chronicle (19 Mai).
- Cyhoeddwyd 8 neges ar wefan cymdeithasol Twitter ac 8 neges ar wefan cymdeithasol Facebook.
- Cyhoeddwyd erthygl yn E-Newyddlen Rhaeadr i hysbysu aelodau'r Cyngor o'r ymarferiad.

4.3 Bydd adroddiad llafar ar ganlyniadau'r ymarferiad yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod y Cabinet 7 Mehefin.

5. CAMAU NESAF

- 5.1 Yn dilyn trafodaeth ar y sylwadau gan gynghorau cymuned a thrigolion Gwynedd, gofynnir i Aelodau'r Cabinet argymhell opsiwn o ardaloedd daearyddol ar gyfer creu'r asesiad llesiant drafft i'w ystyried gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ei gyfarfod 17 Mehefin 2016.
-

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:

Fel sydd yn glir o'r adroddiad, mae gofyn statudol i wneud asesiad llesiant ac mae'n amlwg bod yn rhaid i'r asesiad hynny fod ar sail ardaloedd sydd yn synhwyrol yng ngoleuni'r pwyntiau a wneir yn rhan 2.1 o'r adroddiad. Mae'r ardaloedd sy'n cael eu cynnig yn ymddangos yn gynigion doeth ond, wrth gwrs, gallai'r asesiad ei hun awgrymu patrwm gwahanol ar gyfer cynllunio gwaith yn sgil hynny.

Fel y nodi'r Pennaeth Cyllid, mae posibilrwydd y gallai'r asesiad godi materion allai arwain at alw i wario neu fuddsoddi. Ond, mae'n amlwg y bydd unrhyw anghenion all godi o hynny'n gorfod cael sylw yn nhrefn blaenoriaethu'r Cyngor a'i bartneriaid maes o law.

Y Swyddog Monitro:

Fel y nodir yn yr adroddiad mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn sefydlu egwyddorion a dyletswyddau ar gyfer cyrff cyhoeddus yn seiliedig ar y cysyniad o ddatblygu cynaliadwy. Mae'r ddeddf hefyd yn gosod cyfundrefn lywodraethu statudol sydd yn cynnwys creu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus gydag aelodaeth benodedig. Gosodir swyddogaeth ar y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus gan y Ddeddf ac un o'r rhain yw cynnal asesiad gofynion llesiant ei ardal fydd yn cynnwys pennu ardaloedd cymunedol. Yn ogystal mae'r Ddeddf a'r canllawiau statudol yn gosod gofynion ymgynghori ac ymgysylltu ar y Bwrdd wrth weithredu eu swyddogaethau a chynnal yr asesiad. Oherwydd hyn, er y gall y Cabinet awgrymu ffordd ymlaen i'r Bwrdd ynglŷn â'r ardaloedd rhaid pwysleisio mai cyfrifoldeb y Bwrdd fel corff ydi cloriannu'r wybodaeth yma a chanfyddiadau ei brosesau a dod i gasgliad ei hun ar gynnwys yr asesiad.

Y Pennaeth Cyllid

Nodaf gallasai sefydlu'r ardaloedd yma godi disgwyliadau o weithredu yn unol â gofynion niferus ac amwys y Ddeddf Llesiant, o agweddau economaidd, cymdeithasol a diwylliannol. Nid yw'r setliad yn

wybyddus er mwyn adnabod os bydd y byrdwn ychwanegol perthnasol wedi'i ariannu.

Mae llawer o ofynion y Ddeddf Llesiant eisoes wedi'u hystyried fel ymrwymïadau yng Nghynllun Strategol cyfredol y Cyngor. Nid oes adnoddau ychwanegol wedi'u neilltuo er mwyn cyflawni llawer mwy na'r prosiectau rheiny sydd eisoes wedi'u cynllunio.

Os bydd gofyn am adnodd datblygol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus neu'r ardaloedd arfaethedig yma, er mwyn buddsoddi mewn treftadaeth, gweithgareddau hamdden, neu nodau llesiant eraill, yna diau y bydd raid i'r Cabinet flaenoriaethu'r rheiny o fewn darpariaeth cronfa'r Cynllun Strategol.

Dogfen gefndir

SPSF3: Rôl gydweithredol (byrddau gwasanaethau cyhoeddus)
Llywodraeth Cymru

Atodiad A

Ardaloedd Aseiad Llesiant Arfaethedig Proposed Areas for Well-being Assessment

Gwasanaeth Ymchwil a Dadansoddeg, Adran Cefnogaeth Gorfforaethol
© Hawlfraint y Goron a hawliau cronfa ddata 2016 Arolwg Ordnans 100023387

Research and Analytics Service, Corporate Support Department
© Crown copyright and database rights 2016 Ordnance Survey 100023387